

Tisková zpráva

Praha, 30. 05. 2018

Návrat zámecké knihovny do děčínského zámku a nový zámecký klenot

Letošní hlavní turistickou sezonu obohatí děčínský zámek svým návštěvníkům zrestaurovanou zámeckou knihovnou a novým zámeckým klenotem – freskou v Čajovém pavilonu. Po letech se tak knihovna na zámek navrácí. Knihovna byla nejcennější sbírkou, kterou Thunové v Děčíně shromáždili a byla neobyčejně rozsáhlá. Nejčastěji se uvádí, že obsahovala na 65 244 svazků. K nejcennějším kusům patřily tři stovky rukopisů, mezi nimi byly jak iluminované středověké kodexy, tak důležité prameny k českým dějinám, například jeden z opisů Dalimilovy kroniky, paměti pobělohorských emigrantů či nejstarší dochovaný opis kroniky Bartoška z Drahonice z dob husitských válek. Kromě toho byla v knihovně stovka inkunábulí a více než tisícovka tisků ze 16. století. Děčínská knihovna tak patřila k největším a nejvýznamnějším soukromým sbírkám v Čechách. Po 85 letech se nyní její torzo vrací zpět na zámek. Na základě dohody s Oddělením zámeckých knihoven Národního muzea se nyní soubor zhruba čtyř tisíc svazků vrátí zpět do Děčína. Bude vystaven v místnosti, která sloužila jako malá či příruční knihovna. Podobu nově vyrobených regálů inspirovaly staré fotografie. Po dokončení a přestěhování svazků z depozitáře v zámku v Benešově nad Ploučnicí se nová knihovna stane od června součástí druhé prohlídkové trasy Návštěva u knížete Františka Thuna. Správa děčínského zámku by prezentaci někdejší thunovské knihovny chtěla i nadále věnovat pozornost a na podzim proto připravuje výstavu nejcennějších rukopisů z původní zámecké sbírky.

Pozornost si zaslouží také nově zrestaurovaná část fresky v Čajovém pavilonu v jižních zahradách, kterou letos nově mohou návštěvníci při zvláštních příležitostech rovněž obdivovat.

„O bohatství děčínské knihovny se zmiňuje řada svědectví již od 19. století. O jejím konkrétním složení však bylo donedávna známo velmi málo,“ uvádí Ing. Iveta Krupičková, ředitelka zámku v Děčíně. „Jedním z výstupů současného přeshraničního projektu Šlechtické poklady – sběratelské radosti v Sasku a v Čechách, spolufinancovaného z Evropské unie, bude právě lepší poznání původního stavu zámeckých sbírek a pátrání po jejich dalším osudu. V případě knihovny se do jisté míry podařilo obojí. A výsledky jsou velmi překvapivé. Především se ukázalo, že knihovna byla ještě rozsáhlejší, než se myslelo. V literatuře se nejčastěji uvádí údaj 65 244 svazků. Ten ovšem vznikl již před rokem 1900. Po tomto datu do Děčína putovalo cca 2 000 svazků lambergovské knihovny nebo sbírka hraběte St. Quentina čítající přes 5 tisíc jednotek.

Zhruba do počátku první světové války navíc knihovna masivně nakupovala novou produkci i starší tituly

Pro více informací kontaktujte:

Mgr. Kateřina Gorošková, katreh@post.cz, gsm: 731 613 603, www.zamekdecin.cz

Tisková zpráva

Praha, 30. 05. 2018

z antikvariátů. Tento intenzivní každoroční nárůst si bohužel vybral svou daň v podobě ne zcela zvládnuté evidence. V roce 1932 tak ani sám majitel přesně nevěděl, kolik knih nabízí k prodeji, a tak udával stejný počet jako v roce 1900. Skutečný počet svazků se zřejmě blížil k 90 tisícům,“ dodává Iveta Krupičková.

Jen malá část tohoto bohatství unikla prodeji knihovny v roce 1933 a byla převezena do Jílového. Poslední majitel, František Antonín Thun, si ponechal především knihy se vztahem k rodinné historii a genealogickou literaturu. Vůbec nejceněnějšími neprodanými svazky byly dva ručně malované sborníky renesanční zbroje z dílen augsburských platněřů, výjimečná památka svého druhu. František Antonín Thun knihy dále přikupoval, a proto se jeho sbírka na konci druhé světové války rozrostla možná až na 10 000 svazků. V rámci konfiskace jeho majetku byla nejprve převezena do Děčína a v roce 1949 na zámek Sychrov. Odtud byly její části přiděleny různým institucím, například Státní mapové sbírce, Vojenskému historickému ústavu, Historickému ústavu a zřejmě také Filozofické fakultě UK. Nerozdělený zbytek nakonec skončil na zámku v Benešově nad Ploučnicí. I přes masivní ztráty jde stále o velmi zajímavý soubor, který obsahuje více než 4 tisíce svazků, včetně 15 rukopisů a řady cenných starých tisků.

Nový klenot zámku – nově zrestaurovaná část fresky Čajového pavilonu

Půvabná stavba Čajového pavilonu tvoří centrální část stále populárnějších jižních zahrad. Byla dokončena roku 1737 a ve stejném roce byl její interiér vyzdoben nástěnnou malbou. Z dochovaných písemných pramenů vyplývá, že smlouvu na její vyhotovení uzavřel hrabě Jan Josef Thun-Hohenstein s malířem Zachariášem

Johannem Zimmerem 17. září 1737. Odměna 150 zl. byla rozvržena do tří splátek, přičemž poslední z nich byla uhrazena 29. prosince. Celé dílo bylo tedy provedeno poměrně rychle. Samotný malíř zůstává zatím relativně neznámý. Jako jeho jediné další známé dílo se v literatuře uvádí výzdoba kaple Bernabergerů v pražském kostele sv. Štěpána. Je také zmiňován mezi malíři, kteří pracovali na výzdobě zámku Lipová. Badatelka Natálie Belisová ovšem před nedávnem zjistila zajímavou skutečnost. Zimmer pocházel z našeho regionu, konkrétně z Velkého Šenova, kde mu byl dva roky před vymalováním fresky v Čajovém pavilonu vystaven propustný list jako malíři-tovaryši.

Po smrti iniciátora stavby, hraběte Jana Josefa Thuna, byl Čajový pavilon přeměněn na obydlí pro zahradnické pomocníky a nástěnné malby postupně zabíleny. Až roku 1905 jej nechal tehdejší majitel zámku František Thun v rámci rozsáhlých úprav jižních zahrad zrekonstruovat. Samotné fresky ale

Pro více informací kontaktujte:

Mgr. Kateřina Gorošková, katreh@post.cz, gsm: 731 613 603, www.zamekdecin.cz

Tisková zpráva

Praha, 30. 05. 2018

zůstaly nadále zakryté bílým nátěrem. Během oprav navíc došlo ke změnám ve vnitřní dispozici, například k odstranění části původních říms. V dobách, kdy na zámku hospodařily armády, přibýly na stěny emailové nátěry. Samotné fresce pochopitelně nejvíce ublížila nedostatečná údržba, která vyústila v zatékání dešťové vody do interiéru. Stav původní barokní výmalby tak byl na počátku rekonstrukce Čajového pavilonu velkou neznámou. První sondy provedené roku 2009 sice potvrdily, že minimálně část výzdoby zůstala zachována, otázkou ovšem bylo, v jakém stavu. Odpověď přinesla teprve postupná obnova freskové výmalby, ta probíhá díky příspěvkům Ústeckého kraje již od roku 2015. V minulých letech byla odkryta a zrestaurována malba na klenbě centrálního prostoru, nyní přišla na řadu menší místnost na východní straně. Návštěvníci loňského otevření zahrad si jistě vzpomenou na nečitelnou temnou plochu, ze které jen na několika místech prosvítaly světlejší odstíny. Rozdíl mezi tímto stavem a zrestaurovaným dílem je bez nadsázky ohromující a předčí i dojem z hlavního prostoru. V menší místnosti se totiž původní fresková výmalba dochovala nejen na klenbě, nýbrž také na stěnách, což její působivost výrazně umocnilo. Navíc se ukázalo, že na rozdíl od centrální místnosti zde v minulosti nebyla malba narušena mechanickým oškrábáním, a proto se dochovala v mnohem lepším stavu.

Námětem malířské výzdoby bočního prostoru je únos Órethie Bóreásem. Podle řecké mytologie byl Boreás bohem severního, tedy nejsilnějšího, větru. Dlouho se ucházel o dceru athénské královny Órethii. Protože její otec se zasnoubením váhal, rozhodl se zmocnit nevěsty násilím. Právě tento výjev je zachycen na fresce. Boreás je zpodobněn jako statný stařec s křídly, který odnáší mladou ženu. Z jejich svazku se následně narodily čtyři děti, dva synové a dvě dcery, kteří jsou zpodobněni v rozích. Stěny místnosti potom zdobí dekorativní vzory, festony a maskarony.

Pokud finanční prostředky dovolí, bude obnova barokní fresky pokračovat i v letošním roce. Nově zrestaurovanou část si návštěvníci zámku mohli poprvé prohlédnout v rámci jarního slavnostního otevření jižních zahrad.

Zámek Děčín a jeho současná podoba je dílem hraběcího rodu Thun-Hohenstein, který držel děčínské panství v letech 1628–1932. Thunové pocházeli původně z jižních Tyrol a postupně se vypracovali mezi přední šlechtické rody habsburské monarchie. Příslušníci rodu pravidelně zastávali důležité politické i církevní úřady. Např. Lev Thun působil v 19. století jako ministr kultury a vyučování, jeho synovec Franz Thun zastával dvakrát (1889–1896 a 1911–1915) funkci místodržitele v Čechách a v letech 1898–1899 se stal dokonce předsedou rakouské (tzv. Předlitavské) vlády a současně i ministrem vnitra. Za své zásluhy byl roku 1911 povýšen do knížecího stavu. Rod Thunů, původní majitelé zámku, udržoval kontakty s mnoha předními vědci či umělci – Josefem Dobrovským, Františkem Palackým, malířskou rodinou Mánesů atd. Zřejmě nejznámějším návštěvníkem zámku byl hudební skladatel Fryderyk Chopin. Trvalou vzpomínkou na jeho pobyt zůstává valčík As-dur, op. 34, č. 1, zvaný Děčínský, který zde Chopin poprvé uvedl a poté věnoval komtesce Josefině Thunové.

Pro více informací kontaktujte:

Mgr. Kateřina Gorošková, katreh@post.cz, gsm: 731 613 603, www.zamekdecin.cz